

Anulu III.

Nro 3.

Fóí'a basericésca.

Organu

pentru cultur'a religioasa a clerului si a
poporului.

Redigeata de

Dr. **Alesandru V. Gram'a.**

10 Februaru 1885.

Cuprinsulu:

Predica pre una Dominec'a a postului. — Infientiarea unei societati bele-
tristice romane. — Serbatoarea Nascerei Domnului nostru Isusu Christosu. —
Una visita in unu spitalu de morbosu incurabili. — Galeri'a portreteloru Metro-
politiloru din Blasiu. — Varietati.

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretiulu pre unu anu 3 fl. v. a.

Blasiu, 1885.

Tipograf'ia Sominariului gr.-cat. in Blasiu.

Predica pre una Domineca a postului.

„*Mai aproape este mântuirea noastră acum, decâtu cum am crediutu, că noptea a trecutú éra dîu'a s'a apropiatu, se lepadamu dar' lucrurile întunerecului și se ne îmbracamú in armele luminei*“. Ep. s. Ap. Paulu catra Rom. cap. 13. v. 11.

Cátu de parintiesce tracteza cu noi parentele cerescu! in tóte ne premerge și prin esemplulu, ce ni-lu dà, ne usiureza și indulcesce preceptele și sarcinele, ce ni se impunú. Elu bea mai antaiu din paharulu amaratiunei, cá noi se nu refusamú barem a-lu gustá; elu porta mai antaiu crucea cea grea pre umerii sei, cá noi inca se-lu imitamú și se-i urmamú; elu postesce — desi e fiulu lui Ddieu — 40 de dfile in desertu, cá noi vediendu-lu se facemú asemenea. In tote ne servesce de modelu.

Tempulu placeriloru și a desfetariloru sgomotose a trecutú deja si ne aflamú iubitorulu in tempulu sacratu alu postului.

Desi fiacare tempu ar' trebui se ne fia santu și se-lu petrecemú in santienia lucrandu pentru mântuirea noastră, totusi suntu dile anumite impuse de baserica, candu crestinulu mai multu ori mai pucinu trebuie se cugete seriosu la mântuirea sufletului seu. Din acésta cauza baseric'a prescrie de 4 ori pre anu unele posturi, dintre cari celu mai insemnatu e postululu celu mare seu alu pasesimiloru.

Intréga viet'a noastră pre pamentu e o lupta continua între spiritulu și sensualitate, între corpulu și sufletulu, între poftele inordinate ale corpului și între cerintiele sufletului nostru memoritoriu. — „*O lupta este viet'a noastră pre pamentu*“ dice Job in T. V. „*Sintiescu o lege dupla in mene, scrie s. Ap. Paulu, carnea se lupta in contra spiritului și spiritulu contra carnei, vai mie ticalosului, cene me va mantui?*“

Natur'a trupésca ce e dreptu nu a fostu creata inimica spiritului ci cá amica supusa spiritului; prin pecatu inse a venitú in disordine, ea ar' voi se predomnéscá spiritulu și de ace'a in continuu voesce a-lu abate dela virtute la pecatu, dela bunu la reu.

Omulu vine in contactu cu lumea prin cele 5 simtiuri; cá se fia armonia in omu trebuie acele totu de a un'a se se supuna spiritului ér' nu se-lu predomnéscá, ce se intempla atunci candu carnea nu voesce a se mai supune spiritului; de ace'a omulu e detoriu a asigurá spiritului domni'a prin castigarea carnei, ce se ajunge numai prin abstienerea unui tempu anumitu dela bucate de acele, cari atitia si nutrescu prea tare, adeca numai prin postu. Desi lucrulu acest'a e forte certu, totusi multi se opunu dicându: cá postulu nu coresponde tempulu si loculu in care ne aflamú; celu debile voesce a se scote dela obligatiunea postului dicundu: cá acel'a i ruinéza sanatatea; in fine mai suntu și de aceia, cari dicu, cá postulu e o institutiune calugarésca, si prin urmare pentru laici nu are nece unu obligamentu.

Din acéste cause voescu a ve aretá J. A. cá exista preceptulu postului si dupa ace'a si causele cari obliga pre fia-care crestinu la postu.

Er' Tu Ddieule binecuvénta cuventele mie! cá se potú convinge pre ascultatorii miei si se-i potú induplecá la observarea preceptului, care Mântuitorulu nostru l'a sanctionatu prin esemplulu seu!

S. Joanu gura de auru voesce a afă preceptulu postului chiar' la omulu celu de antaiu in paradisu. Si cu totu dreptula! Ddiu a asediatu pre protoparentii nostri in unu locu desfatatiosu, unde poteau gustá tóte placerile, poteau gustá din toti pomii raiului afora de unulu, care erá pomulu scientiei binelui si a reului. Si ce alt'a a fostu oprirea de a gustá din acelu pomu decâtu preceptulu de a se abstiené dela o mancare anumita? De ace'a si dice s. Augustinu: „*Pana candu a postitu Adamu, remase in paradisu*“.

Ddiu in decursulu tempului de repetite ori si espresu pottesce dela omeni abstienerea dela unele bucate pre unu tempu anumitu, despre ce testifica ambele testamente.

Ddiu prin profetulu seu Moise impune Evreiloru in dñu'a a 10 din lun'a a 7. postu generalu si profetulu Joilu dice: *Intórceti-ve la mene, dice Domnulu, din tota anim'a vostra prin postu, plangere si tanguire.*

Cine nu a auditu despre postulul unei Ester, unei Judite, alui Danilu si a celoru 3 teneri din Babilonu, pre cari nice captoriulu celu cu focu nu a fostu in stare se-i abata dela observarea postului? Care dintre voi nu a auditu, cá betranulu Eleazaru si cei 7 frati macabei au mai voitu se suferi morte decâtu se manáncu bucate oprite prin legea domnedieésca?

Deschidiendu cártile T. N. aflamu totu asemenea esemple. Nu e laudatu si chiar' preamaritu s. Joanu Botezatoriulu pentru ace'a cá petrece tempulu in postu? Au nu prin postu s'a invrednicitu profetes'a An'a se vedia si se profetiesca despre Mantuitoriulu? Au n'a postitu insusi Mantuitoriulu, candu voi se franga poterea si ispitele diavolului? Nu a predisu Elu, cá Apostolii dupa departarea lui voru postí? Nu ne-a invetiatu insusi Mantuitoriulu cum se postimu, atunci candu a mustratu pre farisei, cari abusáu cu postulul dicundu: „*candu postiti nu fiti tristi cá fariseii, pentrucă ei si- schimosescu faci'a, voindu a areta omeniloru cá postescu. Adeveru dicu roue, cá si voru lua plat'a. Tu inse candu postesci ungeti capulu teu si-ti spala faci'a ta, cá se nu apari inaintea omeniloru cá postesci, ci inaintea iui Ddiu, care te vede in ascunsu si-ti va respalat tie la aretare*“.

Din acestea apare, cá preceptulu postului e de institutiune divina; disciplin'a postului seau conceptulu tuturoru aceloru prescise, prin cari se impune crestiniiloru si se reguléza mai de aproape modulu si tempulu observarei acelei'a e introdusa in baserica in tenorea cuventeloru: „*ce veti legá pre pamentu va fi legatu si in ceriu*“.

Baseric'a la impunerea posturiloru si-a luatú de norma ace'a, ce s'a introdusu pre tempulu apostoliloru spre mantuirea sufletelorú, si la care preceptu s'au obligatu crestinií cei de antaiu de voia libera imitandu pre Mantuitoriulu nostru si pre s. s. Apostoli.

Postulu paresimiloru si are originea chiar' de pre tempulu apostoliloru. Nu e impusu de nice unu conciliu, de nice unu pontifice. Tote decretelú conciliiloru, tote analele anticitatei, tote monumentelú véchi, cari marturisescu despre datinele basericeí, dicu, cá postulul s'a introdusu de catra crestini cá unu feliu de penitintia pentru pecate, de bunavolia si a fostu observatu cu cea mai mare rigore.

Chiar' si tempulu, candu se tiene, lu face mai momentosu. Pentrucă acela se tiene in septemanile celea pregatitorie pentru misteriele cele mai mari, in cari se sterge fora-de-legea, se face destulu dreptatei divine, se usiuréza conscientia, santiesce sufletulu si intregu omulu lu reimoesce. Tare ar' trebui se fia cufundatu in sensualitate unulu cá acel'a, care in tempulu de

penitintia ce-lu petrecemu nu s'ar' desparti de cele pamentesci redicandu-se la cele ceresci si nu ar' urmă religiunii si s. s. Parinti. S. Ambrosiu dîce: „*A postî preste anu e virtute; a nu postî inse postulu paresimiloru e unu pecatu greu*“. S. Basiliu celu mare prin midiloculu seclului alu IV-lea lauda pre crestini pentru observarea posturilor dîcandu: Postulu in totu tempulu e salutaru si placutu lui Ddieu, mai cu sema inse acuma, candu e tienutu de tóta lumea crestina. Nu e insula, cetate, tiera, poporu, nece o parte a pamentului, in care se nu se fia latitu si introdusu postulu paresimiloru“. Si cu ce zelu a fostu observatu in timpurile acele? Numai odata in dt, sér'a erá iertatu a luá nutremente si numai de acele, cari se pregateáu din legume, radacini si fructe uscate; carnea precum si cele ce provinu din ea precum lapte, oua, branza ma chiar' si fructele mustose ale arboriloru erau oprite. Caus'a opririi carnei si a celoru ce provinu din ea a fostu si este ace'a, cà nutresce prea tare si cà mai multu atítia poftele sensuali si omulu nu-si pote abnegá corpulu nutrindu-se cu acele.

O alta causa pentru care avemu se postimu este, cà noi suntemu pecatosi si avemu se facemu fapte de penitintia. Intre tóte e postulu celu mai poternicu, care misîca pre Ddieu la iertarea pecatelor, care ne scutesce de peceatele si pedepsele, ce urméza dupa ele.

Despre acést'a avemu esemple in S. Scriptura.

Cetatea Ninive erá in pecate si peceatele ei eráu numeroase cá nesipulu marei; Ddieu dictase sentinîa perirei si stergerei de pre pamentu.

Profetulu Jon'a amblá pre stradele cetatei si cu viersu inaltu anunciá judecat'a lui Domnedieu: „*Inca 40 zile si Ninive va fi nimicita*“. Micu si mare se infricá la audiulu acestoru cuvente; temere si spaima impleá spiritele si plansulu ajunsu pua la urechile regelui. Elu inca se spariá; se scobori de pre tron, depuse purpur'a si luá unu vestmentu de penitintia. Facu cunoscutu in cetate, cá toti omenii se postésca si se se roge la Ddieu din tota anim'a si se se intorca de pre cãile cele ratecite; pentrucá cene scie nu se va imblandi mani'a lui Ddieu se nu nimicésca cetatea. Jon. 3. Poteas'ar, aduce esemplu mai eclatantu de unde se se védia, cà postulu si rogatiunea imblandiescu mani'a lui Ddieu si-lu misîca la ertarea pecatelor? Prin postu ce e dreptu nu se ierta insusi peccatulu ci mai multu se midilocesce iertarea pecatelor. Si apoi ore nu suntemu pecatosi? Póte-se laudá ceneva, cà nu se scie vinovatu de peccatu? Nu s'ar' poté asemená multe din cetatile nostre cu Ninive? Au nu se batjocorescu si in dílele nostre institutiunile bisericesci, nu se calca preceptele, nu se despretiuescu amenintiarile lui si se vatema insusi numele maiestaticu alu lui? Si chiar' de ar' fi careva nevin ovatu, roge-se si postésca unulu cá acel'a pentru cei pecatosi, precum s'a rogatu Moise pentru Evrei si Apostolulu Paulu pentru reutatile tempului, se considere postulu cá o institutiune salutaru si folositoru, carea ne opresce dela peccate. Seau care dintre crestini postindu cu anim'a infranta nu a facutu esperinti'a ace'a, pre carea si s. s. parenti, cà adecá prin postu se sufóca poftele, se omóra pasiunile, se invingu ispitele, se pierde mani'a si pre scurtu se nimicescu tote poftele peccatoase ale corpului.

Din aceste cause s'a tienutu si tiene de catra crestini postulu; toti acei'a, pre cari astadi i onoram de santi au postitu si si-au castigatu corpulu; si precum fora credintia, iubire si fora virtute nu pote ajunge nime la perfectiune, asia amu poté dîce, cà este de lipsa la santientia abnegarea corpului prin unu postu adeveratu.

Deca acum dupa cum amu vediutu postulu nu este o institutiune arbitraria si o sarcina pusa crestiniloru fora voi'a loru, si deca preceptulu basericescu de a posti' a fostu sanctionatu prin insusi postulu Mantuitoriului, care lu-au observatu Apostolii si toti santii; deca prin postu se stergu si iérta pecatele si se castiga gratia, cine vá murmurá in contr'a preceptului acelui'a, sciendu ca atunci vatema pre Domnedieu si pre Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu?

Ce cause, ce scuse va aduce cá nu postesce? Dóra cá e prea strictu? Baserec'a nu impune postulu decâtu acelor'a, cari lu potu tiené.

Postulu paresemiloru au fostu tienutu de prin seculii primi ai basericei de catra toti crestinii; imperati cu sociele si pruncii loru, betrani debili, ostasi chiar' si in bataia, eremiti, mireni si preoti toti au postitu; noi se nu potemu, ce au potutu densii?

Postulu nu strica sanetatei, cum afirma multi, ci mai multu strica abuserile, ce se facu cu mancarile de dulce si beuturile cele atitietore.

Nice se ne escusamu, cá in bucate de postu nu potemu face variatiuni si cá procurarea acelor'a ne-ar' costá prea multu! Suntemu avari atunci candu e verb'a se implininu unu preceptu de capotenia si in folosulu nostru sufletescu, ér' candu e verb'a a luá parte la petreceri si in imbracaminte suntemu prea darnici.

Se ne nisuiamu deci a-lu tiené si in tempulu acel'a a ne ferí de ori ce pecatu; totulu se fia curatu in noi si inaintea lui Ddiu. Esiti fiendu din Egiptu — tempulu placeriloru — se progresamu in fapte bune fora de a ne mai aduce aminte de petrecerile avute in carnevalu; ochii nostri se ni-i moderamu, limb'a se ni-o infrenamu, vorbindu numai despre lucruri oneste; tote cugetele noastre se se ocupe cu lucruri curate si se meditamu adese-ori la Ddiu; din tota tienut'a, vorbele noastre se apara, cá suntemu omeni de ai spiritului ér' nu de ai sensualitatei; acést'a ar' insenuá postu in intielesulu mai largu alu cuventului. Aduca-si aminte totu omulu de destinatiunea s'a sublima, pentru care e creatu, ferésca-se de tote cursele ce i le intinde diavolulu in felurite moduri si evite ori ce conversare ce duce la pecate: asculte de cuvintele acelui'a despre care a dísu Apostolulu: „*Numai tu ai cuvintele vietiei de veci*“.

In fine ve rogu, nu lasati nefolositu tempulu, ce ve sta inainte; abnegative nu numai carnea prin unu postu strictu ci incungiarati si ori ce pecatu, pentrucá acést'a e scopulu postului. Éra voi cari diu debilitate seau din alte consideratiuni nu poteti posti', supliniti defectulu acel'a prin alte fapte bune si abnegative ori ce placere in tempulu acel'a; frangeti panaa vostra seraciloru, cei intristati afe in voi pre mangaitoriulu loru, intindetí man'a si ajutoriulu vostru seraciloru si celoru orfani si atunci, numai atunci postulu vostru vá fi santu, ér' meritulu deplinu. Aminu.

Blasiu 2 Februaríu 1885.

A. P. Florianu.

Infientiarea unei societati belletristice romane.

In dilele trecute unu barbatu literatu de ai nostri si a publicatu in una foia belletristica cugetele sale relative la infientiarea unei societati belletristice romanesci. Spre motivarea cugeteloru acestor'a a adusu mai multe arguminte bune si nimerite, pre cari si noi le primimu si le aprobamu mai in totu cuprinsulu loru.

Unde se nita inse mai multi, acolo de comunu se judeca lucrulu mai bine; din care cauza credemu, că nu ni se va luá in nume de reu, deca in sirurile aceste ni vomu espune si noi parerea cu privire la belletristic'a nostra presenta, din carea precum credemu se vede, cătu este de necessaria una indreptare a belletristicii noastre in una alta alvia prin infientiarea unei societáti belletristice.

Cá si in alte nu pucine privintie amu patito si cu belletristic'a, că voindu a imitá pre alte popore demme in adeveru de imitatu, amu ignoratu simburele si ne amu legatu de scortia, amu ignoratu ce este verde si ne amu indulcitu de ce e uscatu, si astu-feliu amu ajunsu acolo, de sub masc'a belletristicii la noi in cele mai multe casuri se colporteza nescie lucruri, ce trebuescu se aiba unu efectu chiaru contrariu la acea, pre care ar' trebui se-lu aiba una belletristica sanetosa. De aci vine, de nu pucini cunoscutori suntu de parerea fundata, că mai bine nice una beletristica, decâtu un'a cá si acést'a.

Se ne intrebamu, ce scopu are literatur'a belletristica la unu poporu? Rspundemu nobilitarea inimii si educatiunea morala si estetica a sufletului. Belletristic'a in sine nu este scientia, ci este art'a scientiei. Scopulu ei nu este inavutirea scientiei cu rezultate noue si necunoscute. Asia ceva se tiene de scientia in intielesulu strinsu alu cuventului, Belletristic'a straplantéza numai scient'a depre terenulu ei pre terenulu artei si a frumosului, din spiritu o trece in inima, si aici imbracata in unu vestimentu cu totul nou, in vestimentulu frumosului si alu placutului o folosesce spre alu desfetá pre omu la contemplarea frumosului eternu si prin acést'a spre a-lu nobilitá in inima, caracteru si semtieminte si a-lu apropiá totu mai tare de idealulu moralu omenescu. Scient'a este pentru spiritu, belletristic'a pentru inima. Scient'a este omulu insetatu dupa adeveru, belletristic'a este omulu insetatu dupa frumosu; scient'a este dogmatic'a spiritului, belletristic'a este mistic'a inimii.

Nu numai insemnata, ci in urm'a acestor'a potemu díce, că grandiosa este valoarea belletristicii in tendintiele spre cultura a unui poporu. Scient'a singura pote se-lu duca pre omu in adeveru departe, pote se deschida omului perspective nemarginite, se-lu porte prin ceriu si pre pamentu cá pre unu adeveratu Domnu alu lunei. Ce folosesce omului inse tota bogati'a si tota poterea acést'a, deca in inim'a omului nu va fi infiltrata gratiositatea ace'a, suavitatea ace'a si nobilitatea ace'a, care-lu face pre omu coron'a cea eleganta a lunei. *Quid prodest scientia sine caritate?* Cându numai spiritulu este inflatu de scientia éra inim'a nu este formata, atunci omulu este asemene unui imperatu puternicu, inse duru si tiranu, unu Nero si Tiberiu alu genului omenescu. Cându inse si inim'a si a castigatu form'a ei cea cerésca, atunci imperatulu celu puternicu, inse duru si tiranu, s'a prefacutu in unu imperatu blandu, umanu si suavu, una specie de *decus generis humani*, Nero sa prefacutu in Titu, si Tiberiu in Traianu.

La formarea si nobilitarea inimei inse este in prim'a linia chiamata belletristica. Ea prin producerea frumosului adevratu trebuie se insufletiesca si entusiasmeze pre omu pentru idealulu seu moralu. Prin acést'a ea devine nu subordinata ci coordinata scientiei in tendintiele unui poporu spre cultura.

Ce este inse frumosulu adevratu? Definitiuinea frumosului este forte greu a o dá. Cu atât'a inse este mai usioru a spune ce'a ce nu este. Anume mai antâiu si in ainte de tote frumosulu nu pote fi ceva reu moralu, ci totu de a un'a trebuie se fia ceva bunu moralu. *Καλόν ἡ ἀγαθόν* = frumosu si bunu numiáu Grecii celi fini in judecata literatur'a belletristica. De sine urméza de aici, cà belletristic'a nu pote decadé mai tare cá atunci, cându propune cá frumosu ceva reu moralu. Si dorere! de multe ori dorere! belletristic'a nostra in unu ramu alu ei, caré este celu mai mare, face gresiel'a acést'a mai la totu pasiulu.

Spre a ne convinge despre acést'a, nu este de lipsa se cautamu tare multu si tare departe. Va fi de ajunsu deca vomu considerá ramulu celu mai estinsu alu literaturiei nostre belletristice, ramulu romaneloru si alu noveleloru. Nu voimu se imputamu scrietoriloru si traducutoriloru nostri de romane si novele, cà din punctu de vedere alu formei estetice romanele si novelele nu potu avé locu in cadrulu literaturiei belletristice. Estetic'a sanetosa nu cunosce poesia epica, decâtu in limba legata va se díca in metru. Poesia epica in limba libera, va se díca in prosa, este una specie de bastardu, una specie de catâru literariu. Grecii celi antici, magistrii frumosului, nu au cunoscutu genulu romaneloru si a noveleloru, ci au cunoscutu numai poesia epica in limba legata, si astâdi esteticii celi mai mari suntu in contr'a romaneloru si a noveleloru din punctulu de vedere alu frumsetiei formei. Cu tote aceste imputarea acést'a nu voimu se li o facemu, fienducá in urm'a unei directiuni estetice gresite astâdi romanele si novelele joca in Europ'a in literatur'a belletristica una rola atâtu de mare, câtu este cu nepotintia cá noi se ne potemu subduce de sub influinti'a acést'a fatala. Nu li facemu imputarea acést'a si pentru ace'a, pentrucá se tiene mai multu de forma si nu de cuprinsu, si apoi form'a in literatura este lucru secundariu.

Ce ne dore in literatur'a romaneloru si a noveleloru, carca mai numai singura forméza la noi literatur'a belletristica, este, cà mai fora esceptiune este aberata dela scopulu seu. Nu triumfulu virtutei, nu glorificarea caracterului adevratu, nu nobilitatea inimei, nu marimea spiritului, cu unu cuventu, nu omulu in ide'a lui cea mai inalta possibile este ce'a ce forméza sugetulu mai intregiei nostre literaturi de romane si novele, ci semtieminte inferiore, patimi urite, inclinatiuni estravagante si alte lucruri de genulu acest'a suntu acele, ce se glorifica prin romanele si novelele nostre. Contingentulu celu mai mare in romane si in novele lu dau mai cu sema traductiunile, si intre aceste cele din limb'a francesa. Câte lucruri frumoase din dominiulu belletristice nu are literatur'a francesa, cari in traductiuni bune romane ar' produce

la noi nespuse multu bine pre terenulu culturei inimei si a semtiemintelor. Traducutorii nostri inse pre aceste le au uitatu mai cu totul. In locu de aceste traducutorii nostri nu au aflu in literatur'a belletristica francesa nemicu mai bunu cá romanele acele, cari in Franci'a prin casele cele oneste nu capeta nicairi locu in bibliotecele domestice. Contele de Monte Cristo, apoteos'a resbunarei de Alesandru Dumas, Jidovulu retacitoriu, apoteos'a vafritiei de Eugen Sue, Memoriele unei femei june seau apoteos'a intrigei femeiesci, romanele scandalose a lui Georg Sand (in fapta o a chiamatu Aurora Dupin) si multe alte lepadaturi de alc literatur'e francese suntu la noi romanele cele mai cetite, ma primele opuri, cu cari se implu nu odata bibliotecele tinerimei, pre unde esiste cáte o societate de lectura ¹⁾. Astufeliu fiendu calitatea traductiunilor, cari au primulu locu in literatur'a nostra de romane, se intielege de sine, cá opurile originale romanesci nu potu se fia mai bune. Ma pre candu pre cele traduse can preste totu le caracteriséza una avutia mare de spiritu, desi folosita reu, pre atunci ale nostre cele originali suntu in cele mai multe casuri si serace de spiritu pana la disgustu, asia cátu i vine omului se compatimésca pre bietulu autoriu, si nu odata de mil'a lui pune cartea diosu, cá se nu mai veda pre autoriu chinuinduse se scotia apa din pietra.

Pre langa defectulu acest'a moralu mai suferé literatur'a romaneloru si a noveleloru la noi atátu cea tradusa cátu si cea originala inca si de defectulu acel'a, cá in ele se pune pondu in prim'a linia pre ace'a, cá se stirnésca cátu se pote mai tare curiositatea, careia se sacrifica tote celealte impresiuni placute, ce ar' poté se le escite unu romanu seau una novela. De aci apoi urmeza, cá persone dedate la cetirea de atari romane, in urma devinu cu totulu necapaci de alta lectura instructiva seau nobilitatoria. Prin acést'a frumosulu este parodiatu si intorsu chiaru in contrariulu seu. Lucrulu acel'a, care escita numai simtirile cele carnali in omu, cum este curiositatea, nu este nice odata frumosu. Frumosulu presupune totu de a un'a una idea, si numai prin ide'a acést'a devine frumosulu frumosu. Ide'a inse nu vorbesce semtiriloru celoru trupesci, ci sufletului si inimei. Lucrulu ce vorbesce numai semtiriloru celoru inferiore trupesci, nu este frumosu, ci este uritulu celu duru, uritulu celu parasitu de spiritu, uritulu in care ide'a nu mai luminéza si nu mai in-

¹⁾ Una esemplu drasticu despre decadinti'a belletristicii la noi ni dá partea de petrecere a Calendariulu numitu alu Amiculu poporulu de pre anulu curente 1885. Cá se nu fia lipsitu Calendariulu de ceva novelle, cuprinde si elu unele. Si de unde? Din Decameronulu lui Boccacio, unulu din cartile cele mai scandalose, ce s'aa scrisu ver odata. In Itali'a unu omu onestu nu cutéza a ceti Decameronulu in presentia cuiva. Si la noi novele de ale lui se publica prin calendarie spre a cultivá poporulu! Ar' trebú se scia celi ce voiescu se folosésca Decameronulu spre cultivarea poporulu nostru, cá in Itali'a are valere singuru numai pentru studiulu limbei, in cátu este unulu din opurile cele mai vechi ale prosei italiane. Altu meritu nu i a scrisu nimene nice odata.

caldiesce, uritulu in care domnesce recel'a si intunereculu, este animalismulu altuitu si saditu in omu. De aci vine, de pre cându literatur'a belletristica are se nobiliteze inim'a, pre atunci cetirea romaneloru acestor'a produce chiaru efecte contrarie, că prin agitatiunea continua in carea tienu pre omu ataca nervii si crerii, asia cătu tare desu vede omulu si pre la noi persone feminine dupa cetirea cea multa de romane suferindu de histeria, spasme si alte morburu nervose si cerebrali.

Literatur'a belletristica este in prim'a linia literatur'a tinerimei. Cu căta atentiune trebue se fimu noi dara la ace'a, că cum este literatur'a nostra belletristica, si fienducă in partea cea mai mare literatur'a nostra belletristica stă din romane originali si traduse, asia cu căta luare aminte trebue se fimu, că ce romane cadu in mânăle tinerimei nostre!

Din caus'a acést'a noi amu salutá cu bucurie infientiarea unei societăti belletristice romane. O amu salutá, pentrucă speramu, că una atare societate ar' ff in stare a maná belletristic'a nostra in una alvia mai buna. Spre scopulu acest'a dupa parerea nostra ar' trebuí mai antâiu se se faca cunoscute publiculu nostru opurile si scrierile belletristice de adeverata valoare din literaturile poporeloru celoru mai insemnate. De alta parte societatea ar' avé se vigeze, că in publiculu nostru se nu strabata că pana acumu sub masc'a belletristiceu opuri si scrieri, ce suntu una adeverata parodía si persiflagiu a frumosulu adeveratu. Al Pre calea acést'a s'ar' desvoltá in publiculu nostru cetitoriu si iubitoriu alu frumosulu unu gustu adeveratu si atunci si literatur'a nostra belletristica originala, pote că in privinti'a cantitateri nu s'ar' poté asemená cu cea de astádi, inse o ar' intrece multu in privinti'a calitateri singura datorata de tonu si singura de pretiuitu in progresulu literariu.

Serbatoarea Nascerei Domnului nostru Isusu Christosu.

(Continuare).

Cu cătu inse se va aretá acésta minune si mai preamarita si strania, decumva cu steu'a credintiei nóstre vomu considerá *natur'a* respective *ínsusi mysteriulu celu negraitu alu nascerei Domnului*, adeca cum de „*Cuventulu se intrupéza si de Tatalu totusi nu se desparte*“¹⁾.

Infricosiatu si audiulu omeniloru de totu necredibilu este acestu mysteriu²⁾ căci dupa dñs'a s. Apostolu „*Cine cunósce cugetulu Domnului, seau cine s'a facutu svetnicu Lui*“³⁾.

Cum se cutezamu dara a cercá acelu mysteriu nespusu alu intruparei? cum se ne incumetamu noi, creatura fiindu, a intrá intru cunósccerea dreptateri si voiei Creatorelui?

¹⁾ Stichovn. 1 Dec. 25.

²⁾ Sermo V S. Sophronii n. 16 Opusc. scl. l. c. T. 34. pag. 256.

³⁾ Rom. XI, 34.

Nu vomu cercá O Domne! mysteriulu intruparei tale, nu, pentru-cá scimu cá „cátu suntu de necuprinse judecatile tale, si neurmate caile tale“, scimu cá „adenculu intieptiunei si alu sciintiei Creatorelui neme dintre ómeni ilu va cercá, si noianulu judecatiloru lui Domnedieu neci unu intieptu lu va ajunge“ ¹⁾.

Desi mysteriulu intruparei e neesplicabilu inca dupa marturisirea S. Augustinu, „De vei cercá dupa ratiunea aceluia, neme iti póte ver' un'a indigitá, si de vei întrebá dupa unu esemplu, neme iti póte spune ver' unulu“: totusi plecandune cu credintia si cu umilintia voiei Domnului vomu urmá de nou marturisirea solemna a s. biserice depuse in officiu s. alu serbatórei, cá de acolo se luannu invetiatur'a credintiei despre natur'a mysteriului nascerei Domnului nostru Isusu Christosu.

Éta dara ce marturisesce s. biserica despre natur'a mysteriului intruparei si modulu implinirii aceluia.

„Domnedieu a venitú in lume si omu s'a facutu inse asia cá: „de seversitu a remasu in Domnedieire, si de seversitu in omerire“ ²⁾.

Domnedieu Cuventulu celu ce se póta pre umerele cheruvimiloru in pantece fora macula s'a asiediátu asia cátu: „dupa ipostasu s'a unitu cu trupulu“ ³⁾.

Domnulu a tóte si creatoriulu Domnedieu zidirea luisi o a unitu, inse „omu s'a aretatu cu fire, si cu fire si Domnedieu“ ⁴⁾.

Cuventulu lui Domnedieu pre pamentu s'a aretatu „ziditu-s'a, dar' nu s'a mutatu neschimbatu remanendu, cu totulú fiindu Domnedieu macar' de s'a si intrupatu“ ⁵⁾.

Fiulu lui Domnedieu s'a asemenatu ómeniloru nascandu-se pre paméntu, dar' „Elu e nascerea cea negraita din Tatalu celu fora de inceputu“ ⁶⁾.

Intru asemenarea trupului s'a aretatu Mantuitoriulu, inse asia, cá de si „cu tari'a Domnedieirei s'a amestecatu cu ómenii, dar' impreunarea e neamestecata“ — in cátu „un'a este intru nascerea cea fora de inceputu, si intru nascerea cea dupa trupu Domnedieirea Lui impreuna cu Tatalu si cu Spiritulu“ ⁷⁾.

Dupa incredintiarea vestita de cátra s. biserica mysteriulu intruparei stá intru ace'a cá „chipulu celu neschimbtu alu Tatalui, chipulu fiintiei Lui celei de a pururea, chipulu servului primesce, dar' schimbare nu suferé, ci ce'a-ce a fostu a remasu, Domnedieu fiindu adevératu, si ce nu a fostu, a luatú, omu facundu-se“ ⁸⁾.

¹⁾ Tr. 3. Od'a VIII. Dupacin. 23.

²⁾ Stichir'a 2. Ins. 20 Dec.

³⁾ Stichir'a 2. Ins. 22, — Stichov. 3. Ins. 21 Dec.

⁴⁾ Od'a 3, Dec. 22, — Trop. 3. Od'a IX Dec. 22, — Tr. 3 Od'a I Dec. 28.

⁵⁾ Si Acum Laud. 23 Dec., — Laud. 1 Dec. 24.

⁶⁾ Stichov. 2 Dec. 23.

⁷⁾ Tr. 2. Od'a IV. Manec. Dec. 24, — Tr. 4 Od'a VII Manec. Dec. 24.

⁸⁾ Stichir'a 1. Ins. Dec. 25.

„Celu fora de trupu, de buna voia s'a intrupatu, si s'a facutu celu ce erá, ce nu a fostu, si nelipsindu-se de fire, s'a impartasitu amestecarei nóstre“, inse asia cá „neci amestecare rebdandu neci despartire“¹⁾.

Intru acestu chipu descopere s. baserica cu ocaziunea serbatórei Nascerei Domnului invetiatur'a s'a despre mysteriulu celu, mai inaltu alu intruparei aretatu intru nascerea Mantuitoriului.

Nu numai, ci spre intregirea aceleia, spre explicarea minunei preamarite (Sedel. odei III si Stichol. 2. Dec. 21), lamuresce orecumva si *modulu* seversirei acelu mysteriu.

Invétia adeca cá:

„Celu ce mai inainte de lucéferu din Tatalu *fora mama* s'a nascutu, Acel'a cá Domnedieu adeveratu, cu bunavointi'a celui ce l'a nascutu pre densulu fora patima si cu impreuna lucrarea Spiritului santu, din porumbiti'a Domnului cea curata, cea onorata, fora macula si frumósa intre muieri Mari'a, pre paméntu *fora Tata* s'a intrupatu, cu adeveratu inse asia „precum a sciutu, precum a voitu, si precum bine i-a placutu“²⁾.

„Cu svatu negraitu se nasce dara cu trupu celu fora de trupu si pazesce amendoue fiintiele, inceputu ia celu din fire fora inceputu si unulu celu mai pre susu de ani“. (Icosu Dom. In. Nasc.), si in faci'a acestui mysteriu necuprinsu lamuritu cu atáta chiaritate, explicatu cu atáta sublimitate, óre nu ne vomu inchiná cu umilinti'a indurarei negraite, óre nu vomu laudá iubirea cea nemarginita, si nu vomu preamarí bunatatea cea nespusa a lui Domnedieu, carele plecandu ceriurile ne-a mantuitu, ne-a indumnedieitu, si ne-a readusu la imperati'a cea dintáiu.

Mintea omenésca cea marginita nu e in stare se cuprinda acestu mysteriu (Laud. 1: órele); sufletulu omenescu nu póte se se inaltie la cunoścerea modulu implinirei acelu mysteriu, neci scie „cum se spuna acésta taina mare“ (Stichir'a 3 Ins. Dec. 26). Nu, ci cu pietate va trebui se-si impreune versulu seu cu celu alu s. baserice recunoscandu cá „intruparea si nascerea Domnului nostru Isusu Christosu este: „taina straina, infricosiata si preamarita“ — „ace'a este plecarea negraita alui Domnedieu Cuventulu“, — „umilinti'a cea de seversitu si ronduéla infricosiata“, — „ace'a e o minune noua, negraita, o bunatate si rabdare nespusa“³⁾.

Joanu Borosiu.

¹⁾ Sed. dupa Polyeu, — Stichov. 1, Dec. 26, — Trop. 2. Od'a 3 Dec. 25, — Marire Laud. Dec. 26.

²⁾ Tr. 2. Od'a 8 Dupac. Dec. 20, — Stichol. 1 Del. 26, — Sedeln. in serb. Dupa Od'a III Dec. 20, — Land. 2. Dec. 25, — Sedel. dupa polyeulu Dec. 25.

³⁾ Irm. Odei IX D. In. Nasc., — Tr. 1 Od'a I. Dec. 20, — Od'a VIII Dec. 20, — Laud. 2 Dec. 21, Trop. 3 Od'a VIII Dec. 24 órele Dec. 24, Od'a VII, 24 Dec. — Pentru asemenarea acestoru marturisiri scóse din Officiulu s. confr. S. Joanu Damasc. Hom. V. de Virg. Dormitione, — Hom. III in nativ. V. Mariae Opusc. sel. l. c. T. 34 pag. 36 si 37.

Una visita in unu spitalu de morbosì incurabili.

Audiendu in sant'a Domineca a lasatului de carne Evangeli'a judecatei celei din urma, in care Mantuitoriulu adresanduse catra celi de a drept'a li dice: „*veniti binecumentatii Parintelui meu de mosteniti imperati'a, carea este gatita voue dela intemeierea lumei, cà flamendu am fostu si m'ati saturatu, golu si m'ati imbracatu, bolnavu si m'ati cercetatu, scl.*“ , numai decâtu ni a venitu in minte una visita, ce o amu fostu facutu in tempulu studiiloru in unu spitalu de morbosì incurabili miseri din Währing in apropiarea Vienei, unde cuvintele aceste sante ale Mantuitoriului si afla comentariulu si spresiunea cea mai fidela. Spitalulu acest'a mare si frumosu este fundatu si sustienutu de calugaritie, cari au adunatu si aduna in continuu mila din tota lumea pentru sustinerea lui, éra ele facu in spitalu tote servitiile pre nimic'a. Impresiunea, ce o a lasatu in inim'a mea visit'a acést'a, nu o voiu uitá pana la mormentu. Atunci mi amu adusu aminte de cuvintele Mantuitoriului, prin cari au promis, cumcà celi ce voru crede cu inima fidela in trelsulu, voru poté patrá minuni de cele mai mari. Mari suntu in adeveru minunile din lumea fisica; multu mai mari inse suntu cele din lumea morala. Si atunci amu fostu securu, cà Mantuitoriulu prin minuni a intielesu nunumai minuni din lumea fisica, ci pote mai multu de cele din lumea morala. Si una minune din lumea morala, una minune a caritatei si iubirei deapropelui a fostu pentru mine spitalulu acest'a.

Dispuneám, ce e dreptu, in tempulu studiiloru miele din Vien'a de pucinu tempu liberu. Acel'a inse me indatinám a-lu folosí spre a cercetá lucrurile cele mai momentose, de cari una cetate de rangulu Vienei dispune in mesura asia mare. Sentiám inse una deosebita placere a cercetá institutele create si sustienute de caritatea crestina a deapropelui. Astufeliu mi am propusu firmu a nu parasí Vien'a, in ainte de ce asi poté cercetá spitalulu morbosiloru incurabili si miseri din Währing fundatu si sustienutu de calugaritie, unu adeveratu monumentu alu filantropiei celei mai curate. Multi sentiáu in sufletulu loru unu resensu, candu erá verb'a se cerceteze spitalulu acest'a. Morburile cele multe si grele, ce le intempiná omulu in spitalulu acest'a, faceáu asupr'a unor'a o impresiune neplacuta, asia câtu nu bucuosi lu cercetáu. Eu inse mi am dísu: cine scie, deca nu voiu fí si eu aruncatu ore-cându-va pre patulu doreriloru de unu atare morbu, càce in valea plangerei, ce e cu nepotintia? si atunci ce asi dfee, cându cineva numai din motivulu acest'a m'ar' incungiurá! Dela Domnedieu este si sanetatea mea si morbulu aceluia; deca nu mi grétia de sanetatea mea, pentruce se-mi fia de morbulu aceluia. Au nu se potu intorce lucrurile. Deca mie mi neplacutu si numai a-i visitá, atunci ce se dfeu de celi cari i grigescu? — Aceste cugetandule mi am capetatu unu colegu germanu de unu cugetu cu mine si cu inim'a linistita am mersu in Währing.

Cându m'am apropiatu de spitalu, si amu vediutu edificiulu celu mare si frumosu, am cugetatu in mine: Domne câte doreri si câte suspine ascunde si inneca in sine edificiulu acest'a! Cugetarea mea inse erá prea lumésca. Eu nu mi am adusu aminte atunci, cà bucuriele cele ceresci suntu in stare a aliná si a imblandí si dorerile si suspinele cele mai amare, càce altunintrule pentru ce ar' fi disu Mantuitoriulu: *fericiti suntu celi ce plangu*. Dupa ce am intratu in lontru inse m'am convinsu numai decátu, cumcà câtu de gresitu a fostu cugetulu mieu, cându erám de parere, cà edificiulu acest'a ascunde in sine numai doreri, lacrimi si suspine.

Erá dupa amédi pre la trei óre, cându dupa tragerea clopotielului portariulu ni a deschisu usi'a, si ne a condusu in chili'a de ospeti. Aici dupa câteva minute a sositu prioris'a monastirei imbracata in vestímente negre calugaresci, careia i am descoperitu cugetulu de a cercetá spitalulu. Trasurile cele fine ale feciei, portarea cea preste mesura afabila si eleganti'a ce o manifestá prioriss'a in vorbire si in tote manierile, a escitatu in mine numai de câtu credinti'a, cumcà trebue se fia din una familia tare inalta. Si in adeveru indata amu aflatu, cà ea este una principesa W. din Stiri'a, care a lasatu tote deliciole si onorile, ce le póte oferí una familia de principe, pentru a imbracá vestímentulu celu negru calugarescu si a se dedicá pana la morte grigei morbosiloru incurabili si miseri. Nice odata in vieti'a mea cá atunci nu am fostu mai convinsu, cà ce minuni pote produce credinti'a cea via in lume. Lumea intréga cu tote desfetarile ei o vedeám la petiorele miele, éra mintea si inim'a mea scaldanduse in desfetarile acele, despre cari díce S. Paulu, *cà ochiu de omu nu le a vediutu, urechi de omu nu le a auditu si la inim'a omului n'au strabatutu*, nu càce *Judeiloru li se paru scandalu, éra paganiloru nebunia*.

Descoperindu priorissei cugetulu nostru de a visitá spitalulu, cu una voce blanda cá a unui angeru si tare simpatica ni respunse, câtu de tare se bucura ea, cându omenii si aducu aninte de fiii ei celi nefericiti, si ni promise, cà preste unu patrariu de ora ne va si conduce prin salele morbosiloru; o dore inse cà trebue se ne faca se asteptamu inca, deora-ce chiaru atunci visitá mediculu pre morbosu si trebue se asteptamu pana cându mediculu va finí cu visit'a. Dupa unu patrariu de ora reintorcunduse prioriss'a ne si conduse prin salele morbosiloru. In fia care sala eráu câte 24—30 de morbosu. Fia care si aveá patulu seu incungiuratu cu perdele, ce se poteáu redicá si dimite in diosu dupa placu. Deca nu asi fi vediutu cu ochii miei proprii, nu asi fi creditu nice odata, câte morburi incurabili potu se vina pre bietulu omu. Este cu nepotintia a le descrie pre tote deplinu. Vediutám paralisati in mani si in petiore, vediutám morburi nervose, in urm'a caror'a degetele la mâni si la petiore eráu sucite in tote partile, câtu nu poteáu prinde nemic'a in mâna, si si mancarea trebuieáu se li o duca la gura calugaritiele; vediutám rane, de cari m'am inforatu, si alte câte si mai câte de cari *animus meminisse*

horret, luctuque refugit. Pre faci'a toturoru se vedeáu urmele suferintieloru celoru multe si indelungate trupesci. Deca se uitá inse omulu mai deaprope, atunci observá una liniste óre-care si una multumire cu sortea, ce raru o vede omulu pre afora printre omenii cufundati in valurile lumei. Atunci m'am intrebatu: Domne ce pote se fia caus'a prospectului acestuia strainu, cá pre patulu doreriloru si alu suferintieloru udatu de lacrimi si sguiduitu de suspine pote omulu se vedea una atare liniste in fechie? Morbosii eráu mai toti cu cartile de rogatiuni seau in mâni seau langa eli, de unde am conchisu, cumcá eli petrecu tare multu in rogatiune. Atunci mi am adusu aminte, cá numai credinti'a si speranti'a in bonetatea lui Domnedieu singura li pote dá una atare liniste. Mi pareá, cá cetescu in inim'a fia caruia, cum vediendu cá pentru elu in lumea acést'a totu binele pamentescu s'a finitu, si îndreptá totu sufletulu si tota privirea spre cealalta vietia, unde nu mai este dorere si suspinare, si cá ore candu santulu Stefanu in midilocolu doreriloru vedeáu ceriurile deschise. Cu trupulu sufericáu in lumea acést'a, éra cu sufletulu se desfetáu in cealalta. Acést'a erá, ce impriná pre faciele loru linistea ace'a rara, si numai decátu am vediutu, cátu de gresitu a fostu cugetulu meu, candu vediendu edificiulu erám de parere, cá elu ascunde in sine numai doreri si lacrimi si fericirea si bucuriea suntu in elu pote cunoscute numai dupa nume; numai decátu mi am adusu aminte, cá am fostu prea trupescu, cându am cugetatu astufeliu, si cá omulu celu trupescu nu întielege cele ce suntu ale lui Domnedieu.

In midilocolu edificiului erá capela. Morbosii inse nu se poteáu scolá din patu se merge in capela. Din caus'a acést'a salele morbosiloru astufeliu eráu asiediate, cátu fia care sala aveá câte unu pariete de catra capela. In parietele aceste erá una feresta de lemnu. Cându in capela se tieneá servitiulu divinú, atunci se deschideá ferest'a cea de lemnu si morbosii de prin paturi in tote salele poteáu audí intregu cultulu divinú, si cu totii cantáu de prin paturi dupa organe. Visitandu salele trecú tempulu si eráu dejá 4 ore. Atunci se deschiseru ferestile de lemnu dela tote salele, in capela se incepú servitiulu divinú de ser'a, si morbosii deodata audiendu viersulu organeloru incepuru cu totii a cantá imnulú germanu: heilig, heilig. Una scena rapitoria a fostu acést'a pentru mine. Unii morbosii aveáu viersu angerescu si toti cantáu cu una bucurie ceresca. Erám convinsu, cá in minutulu acel'a Domnedieu pre pamentu nu a primitu nicáiri una lauda mai sincera si una rogatiune mai fierbinte cá acést'a. Dupa finitulú imnulú se dede dela altariu semnu cu clopotielulu, cumcá preotulu dá binecuventarea cu sant'a Eucharisti'a. Morbosii ar' fi trebuitu dupa prescriere se ingenunchie. Acést'a inse in paturi nu o poteáu face si multi nice nu se poteáu miscă. Cá inse totusi se arete adoratiunea cuvenita si au acoperitu deodata toti faciele. Domne! mi am disu atunci, éta tu si pre pamentu ai cheruvimi, cari si acoperu faciele din aintea marirei tale!

Un'a inse m'a uimitu de totu tare in totu spitalulu, si acést'a a fostu curatiuni'a cea minuata in paturi, in sale, in ambite si pretotindine in totu edificiulu. Deca cugeta omulu numai la impregiurarea ace'a, câtu de desu trebuescu la morbosu, çari suntu totu de a un'a in patu, se li se schimbe vestimintele, in cari si pre cari jacu, atunci si pote face omulu una idea, câtu lucru jace pre umerii bieteloru calugaritie, si câtu de mare este resignatiunea loru.

Dupa ce am finitu cu salele am mersu in culina, unde chiaru se pregatieá cin'a. M'am miratu cându am vediutu la focu una multime de vase micutie, si am intrebatu, cà ce e caus'a de se facu atâte mancaru totu in vase mici? Atunci prioris'a fora a se mirá, cumcà noi nu suntemu in stare se ni esplicamu lucrulu acest'a, ni respunse, cumcà in unu atare spitalu, unde suntu atátia morbosu incurabili, nu se pote fierbe la toti in una forma. La unii morbosu nu li sufere acru, la altii grasu, la altii numai anumite mancaru suntu compatibili cu morbulu loru, si asia ele suntu neccesitate se fierba totu de a un'a mai multe specii de mancaru, cà la fia-care morbosu se-i pota dá mancare, care se nu-i strice morbului. Cându am mai audítu si acést'a atunci inca si mai tare am admiratu resignatiunea si inaltimea filantropiei loru.

Dupa acést'a prioris'a ne a condusu in nesce chilii separate, unde eráu morbosu de aceia, pre cari pentru exhalatiunile si curgerile greu mirositorie ale corpului nu i poteáu tiené in salele, unde eráu celialti morbosu. Aici am vediutu esemplarie de atari morburi, de cari in tota vietu'a mea numai cu mari fiori si cu multa mila mi voiu aduce aminte. Dintre toti morbosii acestia incurabili inse pre unulu nu-lu voiu uitá nice odata. In una chilia micutia si forte curata, acareia mobilitatura simpla constá din unu patu cu una mesutia mica langa elu si de asupr'a patului crucificesulu, jaceá unu tineru cá de 18—19 ani, ce suferieá de unu morbu tare greu fora sperantia de a scapá ver odata de elu. Pieptulu si pantecele tinerului eráu asia de acoperite de rane, câtu nu aflá omulu locu fora rana nice atát'a câtu se puna degetulu. Una specie de Jobu plinu de rane erá tinerulu acest'a, numai câtu nu jaceá afora de cetate pre gunoii, ci in unu edificiu frumosu si in unu patu forte curatu. Cându am intratu in lountru tinerulu se rogá in patu din una carte micutia de rogatiuni. Faci'a lui erá de totu simpatica si trasurile frumoase desi multu alterate de suferintiele cele grele. Apropiandume de elu l'am intrebatu, cà cum se semte? Elu mi a respunse, cà forte bine. M'am semttu inse reu, dtse elu, cându erám acasa la parinti. Tatalu mieu si mama mea eráu lucratori in Vien'a dusi la lucru de demaneti'a pana ser'a. Astufeliu nu poteáu se aiba grige de mine. Ranele miele inse curgeáu totu mereu, si astufeliu vesmintele de pre mine se udáu multu. Scursurile din rane inse dupa ce se uscáu pre vestimente mi intarieá asia de tare camasi'a depre mine, câtu me ranieá totu din ce in ce mai tare. Aci inse asia ceva nu mi se intempla, càce calugaritiiele me schimba de câte doue, trei ori pre dí totu

cu vestimente curate, pre cari mi le spala in continuu. Audiendu aceste din gur'a lui patrunsu si misicatu pana in sufletu de abia i am potutu dice câteva cuvinte, cumcă cu căta multiumita trebue se fia elu facia cu sororile calugaritie, cari suntu mai bune pentru elu cá maicasa, care l'a nascutu. Elu atunci aruncandu una privire plina de multiumita pre prioris'a i apucă mân'a, pre care o sarutá cu multa, cu nespusa ardore, pana-ce-lu napadiru lacrimel. Nice odata nu am vediotu suferinti'a lumesca si iubirea cerésca atátu de aproape un'a de alta, si pre cea din urma alinandu pre cea de antái cu atát'a caldura. Prioris'a se retienú, inse in urma o porniru si pre ea lacrimel. Atunci ne mai potendu resiste nice eu, nice colegulu meu cu ochii plini de lacrimi amu strinsu mân'a tinerului atátu de greu patientu, l'amu sarutatu ambii pre frunte si emotionati pana in sufletu amu esitu afora. O iubire si caritate crestina! cine si ce se pote asemená cu tine?

Un'a mai aveá inca prioris'a se ni mai arete. Ne conduse in una sala mare, plina de sicrie si alte lucruri de lipsa la immormentare. Se intielege de sine, cá noi numai decátu ne amu informatu, cá pentru ce suntu lucrurile aceste? Prioris'a ni respunse, cumcă multi crestini venindule mai usioru, cându calugaritiel aduna mila dau mai bucurosu lucruri de immormentare decátu bani, asia mesarii sicrie, altii altele, si apoi aceste le tienu in unu locu anumitu, si apoi le folosescu, cându Domnedieu se indura a chiamá la sine pre câte unulu din morbosii aceia fora sperare de insanetosiare.

Erá intre 5 si 6 óre ser'a, cându visitandu totu spitalulu, dupa ce amu datu si noi ceva elemosina dupa poteri, l'amu parasitu pentru totu de a un'a. Impresiunea inse ce o a lasatu in inim'a mea, ide'a cea inalta, ce s'a formatu in sufletulu meu despre minunile caritatei si iubirei celei adeverate a dea-propelui, a caritatei si iubirei crestine, mi voru fi éراسi neuitate pentru totu de a un'a. Anii miei inse cu greu voru ajunge, cá se vedu asia ceva si la poporulu nostru.

Galeri'a portreteloru Metropolitiloru din Blasiu.

(Continuare din Nr. 2)

6. Dupa Atanasiu Rednicu urméza portretulu episcopului Gregoriu Maioru. Pictorulu tipului acestuia se vede a-si fi preceptutu art'a forte bine, numai tipulu pote ore canduva a fostu tienutu in locu umedu, prin ce a suferitu in cătuva. Episcopulu Maioru dupa tipu este contrariulu lui Rednicu. Pre candu Rednicu areta o facia tare vesela si simpatica, pre atunci Maioru este morosu si inchisu. Si totusi istoricii nostrii descriu si pre Maioru chiaru contrariu la ce'a ce-lu areta tipulu, va se dica -lu descriu cá pre unu omu purure veselu si cu inim'a deschisa. Maioru e imbracatu preste reverenda cu una mantía, ce se vede a fi fostu din materie tare massiva cu margini de barsionu rosii si latu cá de una palma. Langa elu este depinsa coron'a episcopesca, carea si astádi se mai pastréza in capel'a metropolitana.

7. Dupa Maioru urméza tipulu episcopului Bobu. Din tipu se vede că Bobu a fostu de una statura mai inalta cá midillocia. Elu e imbracatu cu mand'á si langa elu este acc'asi corona cá si langa Maioru. In facia se vede cá si la Aronu una seriositate de totu mare, asia cátu sub seriositatea acést'a si fruntea este binisoru incretfita. Este cam batetoriu la ochi in tipulu episcopului acestuia, cá capulu este forte micu facia cu marimea corpului. In colo in tipulu nice unui episcopu nu se vede atât'a barbatia cá in tipulu episcopului acestuia.

8. Urméza tipulu episcopului Lemeni, care e imbracatu in reverenda violeta si cu paliu rosiiu. Tipulu se vede, cá s'a facutu, candu inca episcopulu erá tineru, deorace nice unu firu albu nu se vede pre capulu lui. Lemeni este intregu rasu, facia lungaretia si figur'a precum si corpulu tare imposante. Langa elu inca este depinsa una corona episcopésca, carea pote cá a pieritu in revolutiunea din 1848, fienducá nu se mai afla nicairi. Una seriositate frumoasa impreunata cu una blandetia ore care respira din faci'a episcopului acestuia. Nice unulu nu atrage asia tare privirea celoru ce intra in galeria, cá episcopulu acest'a.

9. Celu din urma este Metropolitulu Siulutiu. Tipulu lui este ceva mai micutiú cá cele alalte. Elu e imbracatu in greca rosia. Are peru lungu albu si totu asemenea si barb'a. Incolo in trasurile si in faci'a lui este imprimata una tristetia ore-care, ce nu o mai vede omulu le celealalte tipuri. Pote si sanetatea lui cea slabita a fostu caús'a, de tipulu lui respira tristeti'a acést'a.

Varietáti.

In dieces'a Lugosiului s'au intemplatu in tempulu din urma unele schimbári momentose. Prea Onoratulu Domnu Beniaminu Demusianu Vicariulu Hatiegului fú denumitu de Majestatea Sa de canonicu alu basericei catedrali din Lugosiu in locul repausatului Gavrilu Popu. De Vicariu alu Hatiegului fú denumitu Prea On. Domnu Joann Janz'a fostu Protop. alu Ulpiei Traiane. Noi li dorimu la ambii din inima sanetate, potere si vietia indelungata in oficiile cele noue, si inca cu atâtu mai vertosu, cá ambii au fostu dintre spriginitorii celi mai caldurosi si mai punctuali ai foiei nostre. De administratoriu protopopescu alu Ulpiei Trajane este denumitu M. O. D. Abelu Bociatu parocu alu Clopotivei, teologu de Vien'a si barbatu cu scientie frumoase, caruia cá unui fostu colegu asemenea i dorimu totu binele in oficiulu celu nou.

In urm'a dispusetiunei Prea Veneratului Ordinariatu Metropolitanu restantiele archi-diecesane pentru Foi'a basericésca depre 1883 si 1884 s'au incassatu din subsidiulu regescu. O. O. D. D. Preoti, cari au prenumeratu dela baserica se binevoiesca a si rebonificá pretiulu dela baseric'a parochiala respectiva. Aceia inse, cari pote au solvitu pretiulu de prenumeratiune la oficiulu protopopescu fora cá se ni fie venitu pana acumu la mana, bine-voiesca a-lu cere in daraptu dela acef'asi oficiu, căce noue nu ni s'a tramisú.

Tragemu atentiunea O. O. D. D. preoti, cari folosescu calindariulu celu mientiu de Closius, cá in contra' datinei lui in anulu acest'a in Dominecile dinaintea postului p.ecum si in ale postului se afla erori, si se nu se indrepte dupa elu ci dupa altulu in anulu acest'a.

Editoriu si redactoriu responsabilu Dr. Alesandru V. Gram'a.

Tipografi'a Seminarului gr.-cat. in Blasiu.